

NFU RAPPORT

Information från Nordiska Finansanställdas Unions branschkonferens i Reykjavik 21–22 oktober 2004

Så tar facket plats i den europeiska finanssektorn

Island presenterade sig för konferensdeltagarna genom att bland annat visa en av sina gejsrar .

**Island och det isländska
Finansförbundet SÍB stod för
första gången för värdskapet
när NFU i oktober arrangerade
sin årliga branschkonferens.**

Temat för konferensen var den europeiska finanssektorn och det fackliga in-

flytandet över vad som sker på europeisk nivå. Flera framträdande föreläsare, bland annat från EU-kommissionen och de europeiska arbetsmarknadsparterna deltog. Konferensen lockade ett 80-tal deltagare och var den hittills mest välbesökta av de sex branschkonferenser som NFU anordnat.

I detta nummer av NFU Rapport refe-

reras samtliga presentationer som stod på programmet i Reykjavik.

En sightseeing avslutade konferensen. Deltagarna fick se en av de isländska gejsrarna och vara med om flera andra härliga naturupplevelser.

Nästa års branschkonferens är planerad att hållas i något baltiskt land den 31 oktober–1 november.

Irmfried Schwimann talade om EU:s finansiella aktionsplan.

**Arbetet med
aktionsplanen
en succé**

Sidan 2

Sigurdur Einarsson tyckte att facket ska fokusera på de anställdas kärntressen.

**Vill inte ha
med facket
i styrelsen**

Sidan 6

Lynn Roseberry ansåg att handelsrestriktioner stjälper mer än de hjälper.

**Bojkott fel
sätt hjälpa
förtryckta**

Sidan 7

Rolf Gustavsson såg Turkiet och den nya konstitutionen som EU:s stora utmaningar.

**Turkiets
medlemskap
en utmaning**

Sidan 8

EU snabbar på arbetet med integrerad finansmarknad

– Vi har ännu inte nått målet att integrera de finansiella marknaderna inom EU fullt ut. Vissa hinder kvarstår, men vi har kommit långt och det vi gjort hittills har blivit en stor succé. Det sade Irmfried Schwimann, enhetschef på EU-kommissionens direktorat för den inre marknaden, när hon redogjorde för arbetet med EU:s finansiella aktionsplan.

Aktionsplanen utgör ett led i EU:s strävan att till 2010 bli världens mest konkurrenskraftiga ekonomi. Detta ambitiösa mål satte EU-ländernas ledare upp på ett toppmöte i Lissabon 2000. Ett viktigt inslag är att ta bort onödiga hinder och skapa enhetliga regler på de finansiella marknaderna.

Som ett delmål skulle en plan med 42 åtgärder genomföras fram till 2005. Det är arbetet med denna aktionsplan – Financial Services Action Plan, FSAP – som Schwimann på Reykjavikmötet beskrev som succéartat.

Stora vinster

– Många studier visar att det i alla sektorer och i alla medlemsstater finns vinster att hämta på en integrerad finansmarknad. Vinsterna blir inte lika stora överallt, men

En integrerad finansmarknad leder till ökad tillväxt och ökad sysselsättning, sade Irmfried Schwimann.

”Sluta gnäll och fram med argumenten så lyssnar vi”

sammantaget leder detta till både ökad tillväxt och ökad sysselsättning, sade hon.

Av de 42 åtgärderna är hittills 39 antag-

na, 2 under förhandling, medan det ännu inte finns något direktivförslag när det gäller fusioner och uppköp över gränserna.

Dessutom har det under resans gång tillkommit en del nya punkter, av vilka det omarbetade förslaget till penningtvättsdirektiv är av särskilt fackligt intresse.

För att påskynda processen genom EU:s annars tidsödande beslutsmaskineri har man på det här området inrättat ett ”snabbspår” – den så kallade Lamfalussymodellen.

Bred konsultation

Under processen har EU-kommissionen dragit vissa lärdomar, berättade Schwimann. Vissa saker får man aldrig tumma på:

– Det behövs en bred och allsidig konsultation. Vi måste noga redogöra för vilken inverkan våra förslag väntas få. Det behövs förbättrade strukturer för tillsyn och bättre uppföljning av att åtgärderna genomförs.

Just frågan om konsultation ledde till en kritisk invändning om att fackliga representanter inte hade blivit inbjudna till att delta i de expertgrupper som analyserat behovet av fortsatt finansiell integration.

Irmfried Schwimann kontrade:

– Vi lyssnar på alla. Det finns inga andra klassens ”stakeholders”. Håll inte på och gnäll över att ni inte blir konsulterade, fram med era argument bara, så kommer vi att lyssna. Vi är öppna och villiga att ta emot synpunkter.

Medlemmarna vet för lite om

Medlemmarna är ofta skeptiska till fackliga aktiviteter på Europeanivå. Ändå handlar dessa aktiviteter för det mesta om de frågor som medlemmarna tycker är viktigast. Det konstaterade arbetslivsforskaren Sofia Murhem från Uppsala universitet.

– Detta har fackföreningarna inte klarat av att föra ut till medlemmarna. Om ni inte lyckas med det finns det ingen anledning att

de ska satsa pengar på det kostnadskrävande arbetet på Europeanivå, sade hon.

Enligt Sofia Murhem har facket inte åstadkommit mycket under 20 års arbete inom EU. Det finns visserligen drygt 300 gemensamma texter som fack och arbetsgivare enats om, men det är trots allt inte särskilt mycket och innehållet är ofta ganska vagt.

– Den viktigaste effekten hittills är att facket har tagit plats i EU-strukturen. Det är mycket viktigare än de resultat man uppnått, sade Murhem.

Att resultatet är klen har många orsaker, fortsatte hon:

– En förutsättning för en framgångsrik social dialog är att båda parter ser värdet av att komma överens, annars kan man lika väl strunta i det. Ett avgörande hinder är att arbetsgivarnas organisationer är nationalistiska och motvilliga att träffa avtal på Europeanivå.

Ingen klar strategi

Ett annat hinder är att inte heller fackföreningarna vill föra över makt till Europeanivå. Det gäller särskilt de nordiska facken, som är rädda att förlora vad de uppnått.

– Många nordiska fack har ingen klar

Risk att finansmarknaden glömmet sociala modellen

– EU är inte bara en gemensam marknad. Vi har också en gemensam social modell. Det måste avspeglas även på den finansiella marknaden, underströk Oliver Röthig, kanslichef på UNI-Finans i Bryssel, i en kommentar till Irmfried Schwimanns inlägg.

UNI betyder Union Network International och är en global facklig sammanslutning för förbund inom kompetens- och tjänstesektorn. Totalt har UNI 15 miljoner medlemmar i 900 förbund. UNI-Finans har 5 miljoner medlemmar, varav 1,5 miljoner i Europa.

– När lagstiftning på finansmarknaden diskuteras saknas ofta den sociala dimensionen. Detta vill vi ändra på, sade Oliver Röthig.

Alla måste gynnas

– Vi är alla överens om att det är bra med en integrerad finansmarknad och att det skapar tryggare jobb. Men vi tycker också att det är viktigt att alla parter gynnas. Det får inte bara handla om en liberalisering, vi måste också föra in frågan om hur de anställda berörs. Det är faktiskt de som ska genomföra de regler som beslutas. Och det är våra medlemmar som får ta kritiken om det inte fungerar.

Dessutom, fortsatte Röthig, har en del av de regler som införs en direkt effekt på arbetsvillkoren. Penningtvätsdirektivet är kanske det tydligaste exemplet.

– Det är våra medlemmar som utsätts för hoten. Direktivet har alltså en klar effekt på deras arbetsmiljö, det är ett uppenbart skäl till varför vi ska vara med och utforma det. De som arbetar med penningväxt måste få anonymitet.

Stor risk att jobb försvinner

Röthig tog också upp tendenserna till avprofessionalisering och hoten om utflyttning av verksamhet:

– Än så länge har inte Europa drabbats av den ”amerikanisering” av finansmarknaden som vi ser i många länder och som innebär att kvalifikationerna splittras upp. Bankanställda får enkla ”försäljarjobb” och därmed allt lägre löner. Vi måste vara på vår vakt så att inte vi också får en utveckling i denna riktning.

Utflyttning av verksamheter är inte längre något som bara drabbar lågkvalificerade jobb, utan även högt kvalificerade tjänster. Oliver Röthig förutsåg en utveckling där i stort sett alla jobb som inte kräver direkt kundkontakt löper risk att försvinna.

Också detta är ett område där facket behöver vara på sin vakt och skaffa sig mer kunskap.

Inom EU hanteras frågor som rör finansmarknaden av direktoratet för inre mark-

Oliver Röthig varnade för ”amerikanisering” av finansmarknaden: att kvalifikationer splittras upp och att bankanställda får enklare jobb och därmed lägre löner.

naden, medan den sociala dialogen sorterar under direktoratet för arbetsmarknadsfrågor.

– Detta måste ändras. Det är ingen effektiv ordning när vi vill påverka lagstiftningen. Som fackförening förväntas vi diskutera med direktoratet för arbetsmarknad, men vi är ju helt klart en part även för inre marknadsdirektoratet, sade Röthig.

fackens EU-arbete

strategi för vad man vill uppnå i Europapolitiken, man vet bara vad man inte vill. Ni måste tänka över detta. Vill ni uppnå något som är bra för alla eller bara slå vakt om det ni redan har?

Därtill kommer den redan nämnda skepticismen från medlemmarna.

Men om nu facket inte har lyckats uppnå mer, finns det då någon anledning att fortsätta med den sociala dialogen?

Jo, det anser Sofia Murhem. Även om man inte når konkreta resultat är det gynnsamt för fackliga organisationer att vara en institutionaliserad del av beslutsfattandet i EU.

– Att inte nå resultat kan komma att försvaga facket, men att inte delta kommer definitivt att göra det. Där har ni ert val, sade Sofia Murhem.

Hon rekommenderar att facket ändå försöker hålla den sociala dialogen vid liv:

– Det enklaste sättet att förbättra dialogen är nog att börja försöka komma överens i mindre frågor för att sedan successivt ta upp mer betydelsefulla frågor.

Många nordiska fack vet inte vad de vill uppnå i Europapolitiken, sade Sofia Murhem.

Parterna får allt större inflytande i lagstiftningen

Varför finns det en social dialog inom EU? Av framför allt två skäl: dels ser kommissionen det som gott ledarskap att konsultera parterna, dels skapar man en plattform för förhandlingar och gemensamma initiativ.

Det berättade Markus Handke från EU-kommissionens direktorat för arbetsmarknad och sociala frågor.

Trepartsdialogen inom EU tar sig olika uttryck. Det vanligaste sättet för facket att påverka EU:s sociala agenda har varit att komma in med synpunkter i lagstiftningsprocessen. På senare tid har det blivit allt vanligare med direkta förhandlingar mellan parterna.

– På 80-talet frågade kommissionen parterna efter deras synpunkter, på 90-talet började parterna prata direkt med varann och sedan 2002 har de ett eget program och arbetar självständigt fram förslag. Parterna har börjat fungera som lagstiftare, sade Handke.

Det finns olika arbetsmarknadsmodeller och skilda traditioner i medlemsländerna. EU-utvidgningen i maj i år, då tio nya med-

Prata med era motparter på nationell nivå och be dem ta upp fler frågor på Europeanivå

lemsländer kom med, innebär en stor utmaning för den sociala dialogen.

– Flera av de nya medlemsländerna har ingen erfarenhet av social dialog. Nu skulle vi vilja se ett ökat engagemang från de nordiska länderna, annars finns risken att den sociala dialogen i Europa drabbas av ett bakslag, sade Handke.

Värdefullt även utan avtal

Tvåpartsdialog inom EU förekommer både på övergripande nivå och branschvis. De bygger på frivillig medverkan där parterna självständigt sätter agendan.

Markus Handke efterlyste ett ökat engagemang från de nordiska länderna när det gäller att introducera den sociala dialogen i de nya medlemsländerna.

Markus Handke redogjorde för olika typer av överenskommelser som träffats inom ramen för den sociala dialogen. Men liksom Sofia Murhem (se sidan 2-3) påpekade han också att dialogen har ett värde, även om den inte leder fram till avtal.

– Den effekten är svår att mäta. Men om parterna förhandlar och tar fram underlag om till exempel livslångt lärande, så leder det till ett ökat medvetande om dessa frågor, sade han.

Branschvis sker dialogen i 31 olika sektordialoger. Det finns till exempel både en ”bankdialog” och en ”försäkringsdialog”.

Enligt Markus Handke fungerar den förstanämnda någorlunda väl, medan han betraktade försäkringsdialogen som ”en skam”.

Utöka antalet frågor

– Där har man hållit på och pratat om en enda fråga (livslångt lärande) i flera år. Det är ett strategiskt misstag. Ett sätt att hålla i gång dialogen är att utöka antalet frågor. Jag tycker ni ska prata med era motparter på nationell nivå och be dem ta upp fler frågor på Europeanivå. Det finns mycket att prata om – stress, säkerhet, outsourcing med mera, sade Markus Handke.

Slå ihop dialogerna för bank och försäkring

– Jag ser ingen risk att den sociala dialogen ersätter eller underminerar de nationella kollektivavtalen, det är ljusår borta. Men genom att ta fram ramavtal på vissa nyckelområden har vi en roll att spela.

Det sade Sandy Boyle, ordförande i UNI-Finans Europa, som för de anställdas talan i tre branschdialoger – bank, försäkring och centralbankerna.

Han betonade att fack och arbetsgivare har gemensamma intressen, men att man aldrig kan bli överens om allt. I så fall vore det något fel.

– Vårt jobb är att stimulera en atmosfär som gör det lättare att nå fram till avtal lokalt eller nationellt, sade han.

Att försäkringsdialogen mer eller mindre är död fick Boyle att resa frågan om inte försäkringsfrågorna borde flyttas över till bankdialogen.

– Det finns exklusiva fackföreningar för bank och för försäkring, men tjänsterna finns i nästan alla bolag. Och den sociala dialogen handlar inte om bank- och försäkringstjänster, utan om stress, arbetsmiljö och livslångt lärande. De problemen är de samma överallt.

Succé för bankdialogen

Boyle lyfte fram ett av projekten inom bankdialogen som en ”outstanding success”.

– Inför utvidgningen tog vi på ett tidigt stadium in parterna från ansökarländerna i dialogen. Vi reste runt och lärde känna dem, pratade om den sociala dialogen och försökte få dem att bilda sådana strukturer där. Vi gjorde stora framsteg i flera länder.

Han underströk vikten av att det i alla länder finns parter på arbetsmarknaden som kan bevaka att arbetsvillkoren är anständiga och att fackliga rättigheter respekteras, inte minst med tanke på den tilltänkta utflyttningen av företag.

Nästa stora utmaning handlar just om globaliseringen och utflyttning av företag från Europa. Boyle såg här en viktig uppgift

för regeringar, arbetsgivare och fackföreningar på ILO-nivå.

– Globaliseringen påverkar oss mer och mer. Vi ser jobb flyttas från Spanien till Latinamerika, från Norden till Baltikum, från Frankrike till Marocko, från Storbritannien till Indien. Och det mest grava exemplet – nu flyttar företag från EU:s fattigaste land, Slovakien, till Ukraina.

– Vi har helt enkelt att göra med globala aktörer. Därför behövs också en social dialog på global nivå, sade Sandy Boyle.

Samma dag som NFU-konferensen star-

tade blev det klart att de bankanställdas fackförbund i Storbritannien, Unifi med 150 000 medlemmar, går ihop med Amicus som är landets största förbund inom privat sektor. Sedan tidigare har Amicus cirka 50 000 medlemmar inom försäkringssektorn.

– Vi blir drygt 200 000 medlemmar från finanssektorn i ett förbund med 1,3 miljoner medlemmar. Vi gör detta av det enkla skälet att vi behöver stå starkare nu när globaliseringen påverkar oss allt mer, sade Boyle.

Sandy Boyle och Michael Kelly var överens om att den sociala dialogen inte kan ersätta de nationella kollektivavtalen.

”Vi lär oss mycket av sociala dialogen”

– Vi tycker att den sociala dialogen är effektiv och vi lär oss mycket av den. Men varken vi eller motparten har mandat att sluta kollektivavtal på Europeanivå, det måste vi alla ha klart för oss.

Det sade Michael Kelly från European Banking Federation, som framförde arbetsgivarsidans synpunkter på den sociala dialogen.

Kelly höll inte med dem som hävdar att den sociala dialogen inom banksektorn präglas av låg aktivitet.

– För oss har den sociala dialogen högsta prioritet. Vi förhandlar på många olika områden, bland annat om livslångt lärande och IT.

– En fråga som varit i fokus på sistone är Corporate Social Responsibility (CSR). Där har mycket värdefullt arbete gjorts och vi hoppas snart komma till en lösning. Vi planerar också att inleda en diskussion om demografifrågorna, sade Michael Kelly.

Han poängterade dock i likhet med andra att värdet med den sociala dialogen inte bara kan mätas i antalet tecknade avtal.

Kelly sade sig också uppskatta de kontakter man har med kommissionen och att det är mycket lärorikt att umgås med den.

– Vi vill ha information från kommissionen så tidigt som möjligt och att den sociala dialogens frivilliga och självständiga karaktär bibehålls, sade han.

Islands storbank vill inte ha med facket i styrelsen

Island har en bruttonationalprodukt på 800 miljarder isländska kronor. KB bank, som uppstod när Kaupthing Bank köpte Bunadarkinn, har ett börsvärde på 340 miljarder eller mer än en tredjedel av landets BNP.

– Det är förmodligen världsrekord. I det avseendet är vi en stor bank. Ändå är vi bara åttonde största banken i Norden, sade KB banks vd Sigurdur Einarsson, som talade om den nya storbankens inverkan på isländsk ekonomi.

Däremot visade han måttligt intresse för frågan om de anställdas inflytande i banken.

Så sent som 1998 bestämde sig Kaupthing för att bli en internationell bank. Man satte målet att hälften av bankens inkomster skulle komma från utlandet inom fem år. Det målet har nåtts med råge. I dag kommer bara 20 procent av inkomsterna från Island.

Men KB banks chef ville inte slå sig till ro med det:

– Vi är fortfarande en stor bank på Island, men har ännu lång väg att gå för att nå våra internationella ambitioner.

Island var länge en sluten ekonomi. Kaupthings utveckling från en liten lokal bank till en stor, internationell bank blev möjlig sedan kapitalmarknaden avreglerats och en aktiebörs etablerats på 90-talet.

Öppnade Island

En marknad på knappt 300 000 invånare var inget som lockade storbanker i New York eller London, så det blev Kaupthing som kunde ta på sig rollen att öppna Island för utländska investerare.

Banken har också hjälpt isländska företag att etablera sig utomlands och erbjudit hushållen förmånliga lånevillkor.

Ett annat viktigt bidrag är att banken medverkat till en diversifiering av det isländska näringslivet, fortsatte Einarsson.

NFU:s Allan Bang tillsammans med KB banks vd Sigurdur Einarsson. Einarsson tyckte att relationerna med facket är goda, men vill inte se någon facklig representant i styrelsen.

Fortfarande står dock fisket för 60 procent av landets export.

Ett tredje tema i talet var den kunskapsöverföring som sker i en internationell bank.

– Det vore frestande att säga att vi exporterar vår kunskap och i viss mån gör vi det, men den främsta vinsten är att vi får tillgång till expertis på finansmarknaden i tio olika länder, sade han.

– En annan extremt viktig sak för ett litet land som Island är att ha företag som erbjuder jobb till välutbildade och ambitiösa människor. Därmed bidrar vi till minskad brain drain.

Sist men inte minst har Kaupthing Bank även bidragit till ökad ekonomisk tillväxt. Einarsson nämnde till exempel att lönerna i finanssektorn steg med 73 procent mellan 1998 och 2002, jämfört med 37 procent för hela arbetsmarknaden.

I en efterföljande frågestund gick han frågan om vad facket haft för betydelse för KB banks succé. Han svarade undvikande att

relationerna på Island är goda, men att det ser olika ut i de nordiska länderna.

– I Sverige har man väldigt strikta regler för förhandlingar, anställningsskydd och så vidare. Min personliga åsikt är att det inte är så bra, det gör oss mer tveksamma att anställa.

Olika intressen

Frågan om varför personalen inte får ha en representant i KB banks bolagsstyrelse besvarade Einarsson med en motfråga:

– Varför skulle de ha det? Jag tror inte facket vinner något på det. Vi har olika intressen.

Då reagerade Betel Finskas, facklig representant i Nordeas bolagsstyrelse:

– Jag blir upprörd när jag hör detta. Vi sitter ju med i bolagsstyrelsen för att vi har något att tillföra. Besluten blir bättre om de anställdas representanter deltar, sade han.

– Jag tror ändå att det är bättre att facket fokuserar på de anställdas kärntressen, genmålde Einarsson.

Handelshinder gör mer skada än nytta

Många fackföreningar vill ha handelsrestriktioner mot länder som inte respekterar fackliga rättigheter.

– Men det är ingen bra metod.

Risken är att det drabbar dem man egentligen vill hjälpa, hävdar professor Lynn Roseberry från Copenhagen Business School.

Lynn Roseberry redogjorde för de regler som styr frihandel (WTO) och arbetsvillkor/fackliga rättigheter (ILO) i världen.

– Det finns en konflikt mellan dessa regelverk. Debatten handlar om huruvida handelsrestriktioner är en bra metod att använda för att nå bättre villkor för de anställda.

Enligt Roseberry är ledande forskare på området ganska eniga om att metoden inte fungerar. Ökad handel ses som något per definition positivt, något som alla vinner på.

Men kan man verkligen försvara handel med länder som kränker de anställdas rättigheter?

Kompensation bättre

Nej, det menar inte forskarna, men de hävdar att en bojkott mot ett helt land slår fel och drabbar fattiga människor i hela landet. Många ekonomer anser också att handelshinder kan leda till att dem som man egentligen värnar om är de första som riskerar att bli av med jobbet.

– De flesta anser att direkt kompensation till dem som drabbas är bättre än att begränsa handeln, sade Roseberry.

Å andra sidan kan fackföreningar med rätta komma med invändningar av typen: ”Hur kan man kompensera för barnarbete eller fackliga ledare som mördas? Om ni inte gör något åt sådana kränkningar ska ni heller inte ha frihandel”.

– Så vad gör man? Finns det någon väg ur denna konflikt, frågade sig Roseberry.

Hon konstaterade att internationell rätt inte är användbar här. Den reglerar förhållanden mellan stater och lämpar sig inte för att lösa konflikter mellan arbete och kapital.

Handelsrestriktioner är inget bra sätt att stödja facket i de länder som kränker de anställdas rättigheter, menade Lynn Roseberry: – De flesta forskare anser att direkt kompensation till dem som drabbas är bättre, sade hon.

Ett annat ”villospår” mot lösningen hänger ihop med arvet från kolonialismen. När kolonialmakterna exploaterade länderna i tredje världen på jakt efter deras naturtillgångar var det minsann ingen som tänkte på arbetarnas rättigheter. I-ländernas stora projekt krävde mycket arbetskraft och folk tvingades arbeta tills de dog.

Tre åtgärder

– Därför frågar sig nu u-ländernas företrädare varför i-länderna plötsligt börjar värna om de anställdas rättigheter. Man ser ett mönster här, där Europa och USA använder de internationella systemen till sin egen fördel.

– Visst, det är bra med fackliga rättigheter, sammanfattade Lynn Roseberry, men det är också stora risker med handelsrestriktioner.

Hennes slutsats blev att det man kan göra

för att hävda internationella fackliga rättigheter är tre saker:

- Stärka de berörda löntagarna så att de själva kan tillvarata sina rättigheter.
- Införa bestraffningar mot dem som är direkt ansvariga för brott mot arbetsrätten, inte mot ett helt land.
- Se till att vinsterna från sådana straff, till exempel böter, används till att kompensera de berörda arbetarna.

– Detta kanske låter som ”a pie in the sky”, men det är min plikt att peka på de problem som finns med fackets kritik mot WTO, avslutade Roseberry.

I frågestunden höll hon dock med om att WTO har trovärdighetsproblem:

– Det är ingen demokratisk organisation som avspeglar olika intressen i samhället. Jag anser att facket borde vara representat, annars är WTO bara ett instrument för kapitalet.

Turkiet och konstitutionen EU:s stora utmaningar

– Diskussionen mellan dem som vill ha ett närmare samarbete mellan medlemsstaterna och dem som vill ha ett "EU Light" kommer att fortsätta och förstärkas.

Det var en av slutsatserna från den erfarna svenske EU-journalisten Rolf Gustavsson på Svenska Dagbladet, som talade på temat EU:s politiska utveckling de närmaste fem åren.

– Jag ska spekulera om vad som kan hända fram till 2010, men jag skulle vara glad om jag visste vad som ska hända nästa vecka, inledde Gustavsson.

Han syftade på EU-parlamentets omröstning om den nya EU-kommissionen, alltså den som sedan sköts upp efter att den nye EU-ordföranden José Manuel Barroso dragit tillbaka sitt kritiserade förslag för att omarbete det.

Rolf Gustavsson beskrev det nyvalda EU-parlamentet som oförutsägbart med ett hundratal "totalt opålitliga" ledamöter.

Den nya kommissionen har fått en tyngdpunkt åt höger/centerhållet, men på EU:s kärnområden blir det ingen större skillnad med de nya kommissionärerna, ansåg Gustavsson. Som exempel nämnde han kommissionärerna för inre marknaden, konkurrensfrågor, utrikeshandel och jordbruk.

Flera nationella val på gång

På miljöområdet, där svenskan Margot Wallström ersätts av greken Stavros Dimas, kommer dock skillnaden att märkas tydligt.

Till svårigheten att bedöma vart EU är på väg bidrar också att flera tunga länder (Storbritannien, Tyskland, Frankrike, Italien) håller nationella val de närmsta åren.

– Under valtider är länderna motvilliga

Rolf Gustavsson ansåg att EU måste konsolidera sig och låta utvidgningen sjunka in.

Under valtider är länderna motvilliga att ta beslut, då går det sakta inom EU

att ta beslut, då går det sakta inom EU. Man ska heller inte underskatta hur dessa val kan ändra förutsättningarna.

Han tog exemplet Spanien som under Aznar stod på samma sida som Storbritannien och Polen med flera (nya Europa), men som efter Zapateros valseger gått över till "gamla Europa" med Frankrike och Tyskland.

– I dag är Zapatero den ende som säger att vad som är bra för Europa är bra för mitt land. Sådant kunde man ofta höra förr, men så säger aldrig Schröder eller Chirac.

Viktigast för EU nu är gå in i en konsolideringsfas och låta utvidgningen smälta in, fortsatte Gustavsson. Mycket av EU-lagstiftningen återstår ännu att implementera i medlemsländerna.

Ett annat bekymmer är fastställandet av EU:s budget för perioden 2007–2013. En grupp på fem länder, däribland Sverige, Danmark och Tyskland har satt ett tak på 1 procent i EU-avgift.

– Jag har följt många budgetförhandlingar och de är alltid väldigt kinkiga. Till slut har de lösts genom att tyskarna varit villiga att betala, men det är de inte längre.

Olika slags medlemskap

Två riktigt stora utmaningar för EU är den fortsatta utvidgningen, främst med Turkiet, och antagandet av den nya konstitutionen, som i många länder blir föremål för folkomröstning.

– En lärdom jag dragit av folkomröstningar är att man aldrig kan vara säker på att folket svarar på den fråga som ställs. Den här gången tror jag att många kommer att svara på om de vill ha med Turkiet i stället för om de vill ha den nya konstitutionen, sade Rolf Gustavsson.

En av hans slutsatser för framtiden är att vi kommer att få mer av ett diversifierat EU. En förtrupp vill gå vidare med fördjupad integration, medan andra länder vill bromsa. Det är i och för sig inget nytt med olika slags medlemskap i EU. Ett exempel på det är att några länder har infört euron och andra inte.

Rolf Gustavsson avrundade sitt inlägg med att likna EU vid mannen som gått vilse på den irländska landsbygden. Han möter en annan man, frågar efter vägen och får till svar:

– If I were you I wouldn't start from here.